DEN, KDY VZNIKLO ČESKOSLOVENSKO

AKTIVITA: HLAVA – SRDCE – SVĚDOMÍ

Anotace:	Aktivita zaměřená na vznik Československa je určena především žákům středních odborných škol a středních odborných učilišť. Prostřednictvím krátkého filmu si žáci osvojí základní fakta o vzniku republiky a zároveň se zamyslí nad emocemi a hodnotami spojenými s koncem první světové války a vznikem samostatného státu. Aktivita využívá princip *Hlava – Srdce – Svědomí* a je koncipována tak, aby byla zvládnutelná v jedné vyučovací hodině.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	OV: společenskovědní vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	OV: OVDS
Klíčové kompetence:	OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	15+
Cíle:	Žáci: ▪ znají základní fakta a souvislosti spojené se vznikem Československa ▪ znají klíčové osobnosti spojené se vznikem Československa ▪ dokážou pojmenovat emoce a hodnoty spojené se vznikem republiky
Délka:	45 **min.**
Pomůcky:	▪ **PRACOVNÍ LIST** pro každého žáka
Postup:	1. Na tabuli napíšeme datum 28. 10. 1918 a zeptáme se žáků, zda ví, proč tento den slavíme státní svátek a co se tenkrát pro občany našeho území změnilo. Tím je uvedeme do tématu, ve kterém se budeme věnovat vzniku Československa a tomu, co vedlo ke vzniku republiky a co se dělo potom. Sdělíme žákům, že se podíváme na krátké video dvakrát. Napřed se zaměříme na emoce a hodnoty, následně se podíváme na fakta. 2. Rozdáme žákům **PRACOVNÍ LISTY** a upozorníme je, na co se mají při sledování filmu zaměřit. 3. Následuje **projekce filmu.** 4. Po projekci filmu si žáci zapisují odpovědi na otázky a sdílejí své odpovědi se spolužáky (část **Srdce** a **Svědomí**). Před druhou projekcí upozorníme žáky na to, že se tentokrát budou zaměřovat na fakta. V **PRACOVNÍM LISTU** mají nachystané otázky, na které budou během

sledování filmu odpovídat. Otázky můžeme také napsat na tabuli.

5. Následuje **druhá projekce filmu**, která je rozdělena na dvě části. Ke každé části se vztahují tři faktické otázky z části **PRACOVNÍHO LISTU Hlava**. Doporučujeme v dané části video zastavit, zodpovědět s žáky otázky a pokračovat k další části.
   - První část 00:00–02:00 (první světová válka, klíčové osobnosti, co k oddělení vedlo).
   - Druhá část 02:00–04:05 (klíčové situace, samotný den 28.10. 1918).
     Poznámka: Pokud v hodině zbývá čas, doporučujeme po zodpovězení otázek pustit video ještě jednou celé vkuse, aby si žáci ujasnili nově získaná fakta a informace.

Reflexe:

Klíčová slova zapisujeme do tří sloupců na tabuli a společně diskutujeme: *Jak se naše odpovědi liší? Jaké hodnoty se ve filmu objevily? Jak se liší fakta od emocí a hodnotových soudů?*

Zkušenosti z praxe:

Testování proběhlo v prvním ročníku oboru Pedagogické lyceum, přítomno bylo 28 žáků. Po rozdání pracovních listů jsme si společně prošli jejich obsah a vysvětlili si, jak budeme při práci postupovat. Následovala projekce celého videa.

Poté žáci individuálně vyplnili část SRDCE a společně jsme sdíleli své postřehy. Část SVĚDOMÍ následně zpracovávali ve dvojicích. V této části se ukázalo, že mnohé otázky byly pro žáky příliš složité. Řadě z nich nerozuměli, a proto jsem je musela podrobněji vysvětlovat, přeformulovávat nebo doplňovat. Je třeba zohlednit, že se jednalo o žáky 1. ročníku Pedagogického lycea. Druhá projekce byla rozdělena na dvě části. Po každé z nich žáci individuálně odpovídali na příslušné otázky v části HLAVA. V závěru hodiny každý napsal do pracovního listu zpětnou vazbu k tomu, jak se mu s lekcí pracovalo, což žáci ocenili.

Mgr. Lenka Řezáčová, Střední pedagogická a zdravotnická škola v Krnově

Lekci jsem testoval ve druhém ročníku oboru Pedagogické lyceum. Třída je na hodiny s JSNS zvyklá. Hodinu jsem zahájil otázkou na blížící se státní svátek. Na tabuli jsem napsal pouze datum 28. 10. (bez roku) a hned v první reakci zazněla mylná odpověď „Den české státnosti“. Následně došlo k opravě a já mohl k datu doplnit i rok 1918. Poté jsme krátce porovnali oba státní svátky, 28. 9. a 28. 10. Před projekcí jsem žákům rozdal pracovní listy a vysvětlil jim, jak bude hodina probíhat. Tato metodika byla pro studenty nová, protože jsme dosud pracovali s metodami Jedno slovo, I.N.S.E.R.T. nebo RAFT. Byl jsem proto zvědavý, jak ji přijmou.

Výsledek předčil očekávání. Přestože film není příběhově vystavěný, studenti byli aktivní a snažili se reagovat na každou položku. Mezi emocemi uváděli například radost a obdiv, jako silné momenty zmiňovali rozsudky smrti nad Rašínem a Kramářem nebo příjezd Masaryka do Československa. Podobně jako při práci s metodou Jedno slovo jsem se doptával na podrobnosti a některé skutečnosti zdůrazňoval. Studenty zaujal například příběh „pětice“ odbojářů. Diskutovali jsme také o vlastenectví, které jsem propojil s právě probíraným Národním obrozením v literatuře.

Nakonec jsme film podruhé nepouštěli. Jednak nám už nezbývalo mnoho času, jednak se ukázalo, že to není nutné – studenti dokázali správně odpovídat i bez druhé projekce. Hodinu jsme zakončili debatou o tom, proč jsou podobné dny státními svátky, zda chápeme jejich význam a zda je důležité si tyto události připomínat.

Mgr. Jiří Kleker, Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb, Litoměřice